

Eminescu pentru eternitate

Eminescu pentru eternitate?... există oare ceva etern când știm de la înțeleptul Solomon că „toate sunt deșertăciune”? Bineînțeles că există și este însuși Adevărul, Iisus Hristos. Atunci, pentru ca și Eminescu să fie pentru totdeauna, trebuie să aibă o sămânță din Iisus Hristos și ne întrebăm oare dacă după 130 de ani de la moartea sa încă tremurăm când pomenim „Luceafărul”, „Glossă”, „Doina”, nu este acesta începutul eternității? Ba da! Astfel că putem să vorbim de omul, poetul, românul, ortodoxul Eminescu cel etern.

Lucrarea aceasta își propune, în anumite limite, să descopere de ce oare Eminescu este atât de iubit și mulți români îl stimează enorm. Vom încerca să-l descoperim pe Eminescu în 3 ipostaze ale lui:

1. Părinte, frate, al românilor
2. Ucenic al lui Hristos
3. Român întru Hristos

Înainte de toate trebuie să precizez că dacă într-adevăr vrea cineva să-l descopere pe acel român Eminescu care veșnic va rămâne în inimile noastre, trebuie să cerceteze articolele din presă, manuscrisele și apoi poeziile. Am pus la urmă poeziile deoarece sunt un izvor de inspirație care dacă nu e înțeles cum trebuie oricând poate sminti.

L-am numit părinte pe Eminescu, deoarece părinții sunt cei care întreaga lor viață luptă pentru binele copiilor, până la sacrificiul suprem care este moartea. Exact același lucru a făcut și iubitul nostru poet: toată viața lui și-a dedicat-o descoperirii României frumoase, protejării românilor de toate atacurile care au fost dintotdeauna și au dorit stârpirea nației române, mergând până la acel mod de a-și manifesta dragostea, despre care apostolul Pavel zice că nu este altul mai mare: să-ti dai viața. Exact acest lucru s-a întâmplat cu Eminescu; a fost omorât pentru binele nostru. Cu toții știm că poveștile despre nebunie, sifilis sunt doar brașoave. Putem observa cât de puternic era Eminescu și din modul în care a fost omorât, pentru că dacă era un ziarist de 2 lei nu se mai ostenea nimeni să pună la cale un plan atât de josnic.

Țara noastră cu excepția câtorva perioade de pace, belșug, care pot fi numărate pe degete și le regăsim în timpul lui Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Mircea cel Bătrân, poate perioada interbelică, a suferit ducând o luptă continuă pentru a-și păstra onoarea,

independența, libertatea. Deși suntem un popor mic am reușit tot timpul să depășim aceste perioade. Ne întrebăm cum? Datorită unor oameni precum Eminovici, care născut în sânul românilor, un cunoscător desăvârșit al istoriei României, în loc să emigreze cum e la modă acum, a rămas aici și a căutat ce avem noi românii mai bun în noi. A văzut vitejia unor mari oameni, omenia lor, credința în Adevăratul Dumnezeu și dorința de înfrățire, de unire a tuturor românilor. Acestea l-au făcut pe Eminescu să mulțumească lui Dumnezeu pentru faptul că s-a născut în sânul acestui popor, că a putut să simtă dulceața ortodoxiei, mândria de a fi român și toate acestea le-a slăvit în poezii, povești, articole, manuscrise.

Nu înțelegem importanța trudii lui? Am putea zice că dacă eram ruși sau unguri era același lucru, tot trăiam... da!, dar poate că nu mai eram ortodocși, poate că nu ne mai curgea prin vine sângele lui Ștefan cel Mare, poate că în loc să ne apărăm sărăcia, eram un popor de tâlhari...Și dacă o să căutăm în istorie, vom vedea că nu de puține ori popoare au fost ținute în robie de altele mai mari; asta din cauza slăbiciunii lor, a credinței greșite. Dar Eminescu, având în inimă adevărul, dreptatea, pacea, pe Hristos a observat și argumentat în mii de pagini de ce drumul pe care a mers România a fost unul bun, călăuzit de Eternitate, și astfel ne-a dat curajul să credem, să sperăm, să fim siguri că suntem luminați în viață.

Iată ce dorește României, Eminescu:

„Ce-ti doresc eu ție, dulce Românie,
Tara mea de glorii, tara mea de dor?
Bratele nervoase, arma de tarie,
La trecutu-ti mare, mare viitor!
Fiarba vinu-n cupe, spumege pocalul,
Daca fiii-ti mindri aste le nutresc;
Căci ramine stinca, desi moare valul,
Dulce Românie, asta ti-o doresc.

Vis de razbunare negru ca mormintul
Spada ta de sânge dusman fumegind,
Si deasupra idrei fluture ca vintul
Visul tau de glorii falnic triumfind,
Spuna lumii large steaguri tricolore,
Spuna ce-i poporul mare, romanesc,
Când s-aprinde sacru candida-i vilvoare,
Dulce Românie, asta ti-o doresc.

Ingerul iubirii, ingerul de pace,
Pe altarul Vestei tainic surizind,
Ce pe Marte-n glorie să orbeasca-l face,
Când cu lampa-i zboara lumea luminind,
El pe sinu-ti vergin inca să coboare,
Guste fericirea raiului ceresc,
Tu il stringe-n brate, tu îi fă altare,
Dulce Românie, asta ti-o doresc.

Ce-ti doresc eu tie, dulce Românie,
Tinara mireasa, mama cu amor!
Fiii tai traiasca numai în fratie
Ca a noptii stele, ca a zilei zori,
Viata în vecie, glorie, bucurie,
Arme cu tarie, suflet romanesc,
Vis de vitejie, fala si mindrie,
Dulce Românie, asta ti-o doresc!”

Perioada în care și-a desfășurat activitatea Eminescu era una zburciunată: se înfăptuise unirea Moldovei cu Țara Românească, Transilvania era sub dominație străină, iar pe tronul lui Ștefan cel Mare ședea „bulgăroi cu ceafa groasă,/ grecotei cu nas subțire”.

Tot atunci neexistând altă sursă de venit a României decât agricultura, țăranul era cel care ducea toată țara în spate, însă tot el a fost adus aproape în stare de sclavie. Prin activitatea din presă, Eminescu a fost apărătorul desăvârșit al bieților țărani, având față de dânșii o recunoștință pe care foarte puține la acea vreme o aveau. Semnalând toate neregulile care aveau loc în țară, chiar a avertizat asupra pagubelor ce vor avea loc dacă țăranii vor îndrăzni să se răscoale, lucru adevărat prin binecunoscuta tragică revoltă din Flămânzi.

La originea limbii noastre literare stă tot Eminescu. El a fost cel care ne-a învățat dulcea limbă românească. Este acesta un lucru lipsit de însemnătate? Nu!, din moment ce fără limbă un popor dispare, cum este cazul Dalmației care a dispărut odată cu ultimul vorbitor de limbă dalmată; limba arată cultura lui, starea sa; prin limbă dictatorii au manipulat mase, limba este cea care ne scoate din lumea animalelor. Practic limba este poate elementul cel mai important care atestă existența României; când o să dispară limba, o să dispărem și noi...

Dacă nu era poetul să ne formeze limba, nu am fi putu ști de unde venim, ce istorie avem, ai cui suntem și dacă avem vreun drept să ocupăm aceste pământuri.

Iată ce afirmă despre importanța limbii însuși Eminescu: „Cine cunoaște în mod cât de cât elementar, ce va să zică limba, știe că ea acoperă, pe deplin, spiritual și dezvoltarea ei e chiar dezvoltarea inteligenței – iar aceasta din urmă e chiar laboratorul întregii activități musculare și cerebrale – va înțelege că a sili pe un popor să învețe altă limbă, înseamnă a-l tâmpi, a-l face intelectual inapt, deci și economic și politic inept”.¹

Dacă vom cerceta cu atenție situația României din acele vremuri cu siguranță vom înțelege truda lui Eminescu și vom ști să îl apreciem așa cum trebuie.

Dar mă întreb oare câtă nevoie am avea oare de Eminescu în aceste vremuri tulburi în care în loc să auzim de România auzim de Uniunea Europeană, de America, cu care deodată am devenit frați; timpuri în care se face tot posibilul să se îngroape trecutul glorios al patriei noastre; în aceste zile în care tineretul nu știe cui aparține, precum niște oameni cu creierul spălat, slabi, speriați, lași... când am ajuns să fim umiliți pe pământul nostru „cu sânge câștigat și cu sudoare păstrat”... Unde ești tu oare Eminescule?

2. Ucenic al lui Hristos

De la bun început trebuie menționat că nu trebuie să-l privim pe Eminescu ca pe un sfânt (deși niciodată nu putem ști cum judecă Dumnezeu), ci ca pe un creștin care aleargă după mântuire. Noi vom încerca să găsim lumina din dânsul, deoarece dacă ne uităm la fărâdelegile noastre, nimeni nu este drept în fața Domnului. Și nici nu vom încerca să fim dintre acei care *“Rele-or zice că sunt toate câte nu vor înțelege.../Dar afară de acestea, vor căta vieții tale/ Să-I găsească pete multe, răutăți și mici scandale-/Astea toate te apropie de dâșii...Nu lumina ce în lume-ai revărsat-o, ci păcatele și vina,/Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt într-un mod fatal legate de o mână de pământ:/ Toate micile mizerii ale unui suflet chinuit/ Mult mai mult îi vor atrage decât tot ce ai gândit.”*

Îl numesc ucenic al lui Hristos, deoarece toată viața lui și-a dedicat-o căutând ce anume este bun în lume, ce anume îl înalță pe om, ce religie, ce învățătura. Și cea pe care a găsit-o că înalță omul, este ortodoxia. În poeziile lui, articole, manuscrise, a folosit mai multe surse de cunoaștere precum filosofia, știința, dar le-a folosit în așa fel încât să întărească mesajul evanghelic. Faptul că a găsit învățături bune pentru om în diferite învățături precum

¹ Mihai Eminescu, *Influența austriacă asupra românilor din Principate*, în *Opere*, vol. IX, pag. 173, apud Radu Mihai Crișan, *Mihai Eminescu-Gândirea economică*, Ed. Princeps, Iași, 2007 pag. 369

cea a lui Budha, La-o-tse, nu înseamnă că trebuie să credem că Eminescu stătea ore în șir în cap, pentru nu știu ce senzație de eliberare.

Superioritatea ortodoxiei este recunoscută de însuși poetul în următorul articol: „Și iarăși bat la poartă cu degetele moi florile primăveri și unde acum cinci sute de ani turmele lui Bucur ciobanul se pierdeau în orizontul șesului, astăzi mii de grădini contrastează în tânăra verdeață cu zidurile albe și acoperemintele strălucite ale caselor și cu turnurile bisericilor; iar duiosul ritm al clopotelor ne vestește vechea și trista legendă că astăzi încă Hristos e în mormânt, că mâine se va înălța din giulgiul alb ca floarea de crin, ridicându-și fruntea sa radioasă la ceruri.

Tristă, și mângâietoare legendă! Iată două mii de ani aproape de când ea au ridicat popoare din întunec, le-au constituit pe principiul iubirii aproapelui, două mii de ani de când biografia fiului lui Dumnezeu e cartea după care se crește omenirea. Învățăturile lui Budha, viața lui Socrat și principiile stoicilor, cărarea spre virtute a chinezului La-o-tse, de și asemănătoare cu învățămintele creștinismului, n-au avut atâta influență, n-au ridicat atât pe om ca evanghelia, această simplă și populară biografie a blândului Nazarinean, a cărui mamă a fost străpunsă de cele mai mari dureri morale și fizice, și nu pentru el, pentru binele și mântuirea altora. Și un stoic ar fi suferit chinurile lui Hristos, dar le-ar fi suferit cu mândrie și dispreț de semenii lui; și Socrat a băut paharul de venin, dar l-a băut cu nepăsarea caracteristică virtuții civice a anticității. Nu nepăsare, nu dispreț: suferința și amărăciunea întreagă a morții au pătruns inima mielului simțitor și în momentele supreme, au încolțit iubirea în inima lui și și-au încheiat viața pământească cerând de la tatăl-său din ceruri iertarea prigonitorilor. Astfel a se sacrifica pe sine pentru semenii săi, nu din mândrie, nu din sentiment de datorie civică, ci din iubire, a rămas de atunci cea mai înaltă formă a existenței umane, acel sâmbure de adevăr care dizolvă adânca dizarmonie și sprimea luptei pentru existență ce bântue natura întreagă.

E ușoară credința că prin precepte teoretice de morală, prin știință oarecum, omul se poate face mai bun. Omul trebe să aibă înaintea lui un om ca tip de perfecțiune după care să-și modeleze caracterul și faptele. Precum arta modernă își datorește renașterea modelelor antice, astfel creșterea lumii nouă se datorește prototipului omului moral, Iisus Hristos. După El încearcă creștinul a-și modela viața sa proprie, încearcă combătând instinctele și pornirile pământești din sine. Chiar dacă dezvoltarea cunoștințelor naturale se îndreaptă adeseori sub forma filosofemelor materialiste în contra părților-dogmatice a scripturii în clasele mai culte soluțiuni filosofice a problemei existenței iau loc soluțiunii pe care o dă Biblia, caracterele

crescute sub influența biografiei lui Hristos, și cari s-au încercat a se modela după al lui, rămân creștine.

Dacă vorbim de această împrejurare e pentru a arăta că nu în cultura excesivă a minții consistă misiunea școalelor- excepție făcând de cele înalte- ci în creșterea caracterului. De acolo rezultă importanța biografiei lui Hristos pentru inimele unei omeniri vecinic renăscânde. Pentru a se îmbogăți, pentru a-și îmbunătăți starea materială, pentru a ușura lupta pentru existență, dând mii de ajutoare muncii brațului, oamenii au nevoie de mii de cunoștințe exacte. Pentru a fi buni, pentru a se respecta unii pe alții și a-și veni unul altuia în ajutor, au nevoie de religie...”²

Mai grăitor decât această confesiune a credinței ce poate fi?

Să analizăm acum o poezie în care este mărturisită lupta poetului pentru mântuire:
Răsai asupra mea.

„Străin de toți, pierdut în suferința

Adâncă a nimicniciei mele,

Eu nu mai cred nimic și n-am tărie...” – în această strofă observăm smerenia lui Eminescu prin această recunoaștere a “nimicniciei”; nu aceasta înseamnă smerenia?... la genialitatea lui, la câte a realizat putea să se bată cu pumnii în piept... dar nu! Își recunoaște slăbiciunile.

Apoi zice că „eu nu mai cred”; cuvântul „mai”, demonstrează faptul că odată, poetul a crezut; adică a crezut și acum nu mai crede. Dar nu se lasă în această stare ci mai departe dorește să se îndrepte și urmează cererea adresată Maicii Domnului: „dă-mi tinerețea mea, redă-mi credința”. Nu este aceasta oare lupta creștinului? Nu știm că de șapte ori va cădea creștinul și se va ridica?... dar nu numai că își dorește să creadă, ci „să te ador de-acum pe veci, Marie”. Dorește veșnicia, o caută.

Asimilează credința lui cu tinerețea... înseamnă că a fost atins de miera ortodoxiei, iar acum dorește din nou.

Mai trebuie menționat că această cerere nu este adresată lui Budha, Mohamed, ci Maicii Dumnezeului nostru.

Mărturisirea credinței lui o găsim și în *Făt-Frumos din lacrimă*, mai întâi prin minunea în urma căreia este născut Făt-Frumos prin ruga adresată Fecioarei Maria, apoi prin răspunsul la întrebarea împăratului:

„– De cine-n lume te temi tu mai mult?

² Mihai Eminescu, *Opere*, volumul IV, ediție îngrijită de Profesor Ion Crețu, Editura “Cartea Românească”, București, 1939, Timpul, 12 aprilie 1881

– De nime-n lumea asta afară de Dumnezeu.”

Referitor la renumitele strofe din *Împărat si proletar*, „religia – o frază de dâșii inventată...” mulți afirmă că acesta a fost un moment de orbire al studentului Eminescu în timp ce se afla la studii la Viena unde erau promovate ideile marxiste... Dar era tânăr, nu cred că vreodată a crezut în ce a scris, decât dacă ne gândim la faptul că nu de puține ori religia a fost folosită pentru a manipula oamenii. Nu cred că vreodată ar fi putut să nege Eminescu pe Iisus Hristos...de asta am și zis la început că poeziile pot sminti...

Dovezi ale credinței lui Hristos sunt în orice scriere de-a lui...altfel dacă în viață nu ar fi fost călăuzit de lumina evanghelică, ar fi murit... dar rezistă ...și stim că oricât ar încerca unii să ascundă lumina lui Eminescu nu pot, deoarece nimeni nu aprinde lumină și o pune sub obroc, ci ea luminează tuturor.

Rolul lui Eminescu a fost cel de lider spiritual, pe care și l-a asumat foarte bine, iar dacă el și-a pus nădejdea în Hristos să avem nădejde și noi în El!

3. Român întru Hristos

Zic român întru Hristos, deoarece Eminescu a încercat să dea o definiție a românului, să definească câteva caracteristici ale acestuia. Și a făcut-o ținând seama de morala creștină.

Iată o descriere a românului: „caracterul lui înăscut”, de “om a cărui trăsătură distinctivă e adevărul: inteligent fără viclenie, rău – dacăe rău – fără fățarnicie, bun fără slăbiciune, n-are o cocoșă intelectuală sau fizică ce caută a o ascunde, nu are apucăturile omului slab; îi lipsește acel iz de slăbiciune care precumpănește în fenomenele vieții noastre publice sub forma linsă a bizantinismului și espedientelor”.³ De un așa om nu ar fi mândru orice părinte al Bisericii?

De asemenea Eminescu considera definitiv pentru România tradițiile, obiceiurile închinare Nașterii Domnului, Învierii Lui. Să ne amintim de poeziile *Învierea*, *Colinde*, *Colinde!*

Folosindu-se de morala ortodoxă a reușit să vadă bolile societății în care trăia și să le critice...că dacă și el ar fi fost orb mai putea vedea ceva? Câteva poezii sunt următoarele: *Ai noștri tineri*, *Junii corupți*, *Criticilor mei*, *Glossă*, *De vorbiți mă fac că n-aud*, poezii într-adevăr ziditoare pentru toți oamenii.

Toată iubirea lui pentru natură, pentru codru, oare nu sunt acestea de poveste? Copilăria frumoasă a lui Eminescu descrisă în poezii precum, *Fiind băiet păduri cutreieram*,

³ Mihai Eminescu, *Timpul*, 15 martie 1880, în *Opere*, vol XI, pag. 77

Când eram noi amândoi... Iubirea lui față de mamă, de frați...de unde ar fi putut să răsară toate acestea, dacă nu dintr-un suflet nobil?

Tot în dorința de a aduce pace în țară, pe cine cheamă Eminescu?... Pe voievodul Ștefan cel Mare și Sfânt, apărătorul credinței ortodoxe, atletul lui Hristos... Nu reiese că dintre toți conducătorii a găsit sprijin în cel care s-a temut cel mai mult de Hristos?...Poezia *Doina*, este grăitoare pentru acest lucru:

„Ștefane, Maria Ta,
Tu la Putna nu mai sta,
Las' Arhimandritului
Toata grija schitului,
Lasa grija Sfintilor
In sama parintilor,
Clopotele sa le traga
Ziua' ntreaga, noaptea' ntreaga,
Doar s-a 'ndura Dumnezeu
Ca să-ti mântui neamul tau!
Tu te'nalta din mormânt
Sa te-aud din corn sunând
Si Moldova adunând.
De-i suna din corn odata,
Ai s'aduni Moldova toata,
De-i suna de doua ori
Iti vin codri'n ajutor,
De-i suna a treia oara
Toti dusmanii or sa piara
Din hotara în hotara,
Indragi-i-ar ciorile
Si spânzurătorile!”

Cred că ar fi foarte frumos dacă s-ar încerca apropierea românilor cu ajutorul lui Eminescu, prin poeziile lui, articolele din presă, manuscrise, și alte scrieri. Acesta a fost și țelul lui Eminescu: să ne vadă uniți astfel încât nimeni să nu ne poată învinge. Dar cred că mai mult decât vorbe trebuie ca fiecare dintre noi să înceapă să treacă la fapte, pentru a nu face ca jertfa lui Eminescu să fi fost în zadar.

Trebuie să mulțumim Lui Dumnezeu pentru că în momente grele nu ne-a lăsat și ni l-a dăruit pe Mihai Eminescu!